

datum: 3 september 2025

Standpunt VVSG over de situatie in Gaza

1. Context

De situatie in Gaza blijft schrijnend. Het aanhoudende geweld veroorzaakt een humanitaire ramp waarbij duizenden burgerslachtoffers vallen en de toegang tot basisvoorzieningen sterk bemoeilijkt wordt. Over de hele wereld groeit de roep om een staakt-het-vuren en vrije humanitaire toegang.

Ook in Vlaanderen hebben talloze lokale besturen zich uitgesproken en concrete acties ondernomen. Lokale besturen zijn de bestuurslaag het dichtst bij de mensen. Zij voelen de bezorgdheid van hun inwoners en dragen mensenrechten hoog in het vaandel. Vanuit die verantwoordelijkheid geven zij uitdrukking aan een morele plicht tot solidariteit, menselijkheid en rechtvaardigheid.

De VVSG kan in deze situatie niet aan de zijlijn blijven staan. Als koepelorganisatie van de Vlaamse lokale besturen voelen wij de verantwoordelijkheid om de stem van onze leden te versterken. Volgens het Genocideverdrag van 1948 hebben staten de plicht om ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en mogelijke genocide te voorkomen en te stoppen. De VVSG herinnert de Belgische en Europese overheden aan deze verantwoordelijkheid.

2. Voorstel standpunt VVSG

De VVSG roept, samen met haar leden, op tot een onmiddellijk staakt-het-vuren, veilige toegang voor humanitaire hulp, en een duurzame oplossing die recht doet aan alle bevolkingsgroepen. De VVSG benadrukt dat dit enkel mogelijk is via een politieke oplossing en roept daarom op tot een tweestatenoplossing zoals bepleit in verschillende resoluties van de Verenigde Naties en breed ondersteund in de internationale diplomatie.

De VVSG neemt kennis van de akkoorden die de Vlaamse en federale regering bereiken over Gaza en Palestina. De stappen die zij hiermee zetten inzake humanitaire hulp, handelsrelaties en diplomatieke druk sluiten aan bij de bezorgdheden van de lokale besturen en hun burgers.

Tegelijk willen we, als koepelorganisatie van de lokale besturen, bekijken hoe we onze leden kunnen ondersteunen die bereid zijn deze oproep mee te onderschrijven en concrete acties wensen te ondernemen. Symbolische acties en het innemen van een standpunt zijn belangrijk, maar lokale besturen kunnen ook structurele maatregelen nemen, zoals noodhulpbudgetten, clausules in aanbestedingen om handel met illegale nederzettingen te vermijden, opvang en integratie van Palestijnse vluchtelingen, of steun

aan vredes- en bewustmakingsinitiatieven. De VVSG zal deze goede praktijken bundelen, verspreiden en waar mogelijk ondersteunen.

De VVSG vraagt de Vlaamse overheid om de lokale besturen te ondersteunen bij het voeren van een ethisch aankoopbeleid, bijvoorbeeld door modelclausules uit te werken en door databanken en lijsten met bedrijven die actief zijn in de bezette gebieden beschikbaar te stellen. Dit biedt lokale besturen een werkbaar kader en voorkomt verwarring op de markt.

Daarnaast vraagt de VVSG dat de federale overheid op Europees niveau pleit voor de ontwikkeling van alternatieve software voor de Israëlische UFED-technologie van Cellebrite. Deze technologie wordt vandaag gebruikt door politie- en veiligheidsdiensten om data van gsm's en identiteitskaarten uit te lezen. Gelet op de inzet van Cellebrite-technologie door Israëlische autoriteiten in operaties in Gaza en de Westelijke Jordaanoever die gepaard gaan met mensenrechtenschendingen, is het belangrijk dat besturen en veiligheidsdiensten op termijn toegang krijgen tot veilige en ethisch verantwoorde alternatieven.

3. Overzicht initiatieven van lokale besturen

Het standpunt van de VVSG sluit aan bij de acties die in verschillende gemeenten werden genomen. Lokale besturen, groot en klein, verheffen hun stem tegen de gruwel en tonen hun solidariteit met de Palestijnse bevolking op uiteenlopende manieren. Ze nemen initiatieven die variëren van symbolische acties en humanitaire steun tot het aanpassen van aankoopbeleid.

Hieronder volgt een overzicht van de initiatieven waarvan we momenteel op de hoogte zijn. Deze lijst is niet volledig en wordt in de toekomst aangevuld. We nodigen andere besturen uit om hun acties aan ons door te geven, zodat we ze kunnen delen als inspiratie voor collega-besturen.

We merken hierbij op dat in een aantal gemeenten internationale thema's zijn uitgesloten in het huishoudelijk reglement van de gemeenteraad. In die gevallen kan het college van burgemeester en schepenen de nodige besluiten nemen, bv. rond humanitaire steun of aankoopbeleid.

3.1. Symbolische acties en humanitaire steun

Leuven

- 18 oktober 2023: Solidariteitsactie op de Grote Markt
- 20 november 2023: vredesactie op het Ladeuzeplein met 5.000 kaarsen (schatting van het aantal gestorven kinderen op dat moment), vredeslied op de beiaard, stilte en toespraak van de burgemeester
- 18 december 2023: de gemeenteraad roept via een motie op tot onder andere een onmiddellijk staakt-het-vuren, het toelaten van humanitaire hulp, een

onafhankelijk onderzoek naar oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid en een boycot van producten uit de bezette gebieden.

- 20 september 2024: toelage van 20.000 euro noodhulp aan Artsen zonder Grenzen
- 28 maart 2025: toelage van 20.000 euro noodhulp aan Unicef
- 31 maart 2025: tweede motie van de gemeenteraad met een oproep aan de federale regering (boycot producten uit illegale nederzettingen, opschorting associatieverdrag EU-Israël en tussenkomst in de lopende rechtszaak bij het Internationaal Gerechtshof) en Vlaamse regering (exportverbod van wapens aan Israël). De eigen stad wordt opgeroepen om geen producten te kopen uit de illegale nederzettingen en te onderzoeken of er extra humanitaire steun verleend kan worden aan Gaza.
- 2 tot 4 april 2025: projectie op stadhuis van Palestijnse vlag met 'Stop de Gruwel'
- 1 augustus 2025: Palestijnse vlag gehesen aan gebouwen van de stad en projectie op stadhuis, optreden van een Palestijnse groep op Beleuvenissen, met gezamenlijke actie op Grote Markt met toespraken
- Aan alle culturele gebouwen in de stad wappert een vlag met "Palestijn = Mens"
- Na een oproep van Fedasil vangt de stad in eigen accommodatie en onder eigen begeleiding enkele Palestijnse gezinnen op die medisch geëvacueerd werden, en in het UZ Leuven medisch worden begeleid.

Mechelen

- 6 februari 2024: stadsbestuur vraagt een onmiddellijk staakt het vuren.
- 25 juli 2024: toelage van 2.500 euro toe aan een circusschool op de Westelijke Jordaanoever die circuslessen organiseert voor kinderen in Gaza om hen de nodige ruimte te bieden voor zelfexpressie en ontspanning
- 21 september 2024: planten olijfbom voor Palestina in Tivolipark, als plek van troost en erkenning. De olijfbom staat symbool voor de Palestijnse identiteit, cultuur en traditie.
- 22 maart 2025: eerste Stille Wake op de Grote Markt, met speech van burgemeester Bart Somers
- 27 mei 2025: gemeenteraad spreekt zich uit tegen geweld in Gaza en kondigt uitwerking 'boycot' aan
- 13 augustus 2025: Palestijnse vlag wappert op de Sint-Romboutstoren
- 14 augustus 2025: tweede Stille Wake op de Grote markt, met speech van burgemeester Bart Somers en projectie 'Stop de Gruwel' op het stadhuis. Mechelen roept op om de Rode Lijn campagne van Oxfam en 11.11.11 te delen.

Brugge

- 21 september 2024: hijsen van de Vredesvlag tijdens de Vredesweek
- 2024: toelage van 10.000€ noodhulp aan Oxfam
- 12 juni 2025: het schepencollege sluit zich samen met lokale cultuurpartners aan bij een brede actie van Vlaamse kunst- en cultuurorganisaties om de aandacht te vestigen op de aanhoudende mensenrechtenschendingen in Gaza en de Westelijke Jordaanoever. De stad roept de federale regering op om te pleiten

voor een onmiddellijk staakt-het-vuren, respect voor internationaal recht en bescherming van mensenrechtenorganisaties.

- 25 juni 2025: motie waarin de gemeenteraad:
 - de federale regering oproept om druk uit te oefenen op alle betrokken partijen, inclusief de Israëlische regering en Palestijnse fracties, om een einde te maken aan de schendingen van mensenrechten, het internationaal humanitair recht te respecteren en toe te werken naar een onmiddellijk en duurzaam staakt-het-vuren.
 - zich publiekelijk uitspreekt tegen elke vorm van geweld tegen burgers, het gebruik van uithongering als oorlogswapen, de vernietiging van medische infrastructuur en aanvallen op hulpverleners, ongeacht door welke partij deze gepleegd worden.
 - andere steden en gemeenten in België én haar zustersteden wereldwijd oproept gelijkaardige initiatieven te nemen die de nadruk leggen op vrede, rechtvaardigheid, mensenrechten en respect voor het internationaal recht, zonder partij te kiezen in het gewapend conflict.
- 29 november 2025: op deze dag van de Internationale Solidariteit zal de Palestijnse vlag gehesen worden.

Gent

- Doorlopend acties van Palestine Café: [Palestine Café | Kunsthal Gent](#)
- 2021-2024: 35.000€ noodhulp voor Gaza
- 27 november 2023: Goedkeuring van motie door college: oproep tot onmiddellijke staakt het vuren in de Gazastrook.
- 28 maart 2024: boycot van alle producten die worden geleverd door Israëlische bedrijven die winst genereren uit de illegale bezetting van de Palestijnse gebieden. Een clausule hiervoor wordt opgenomen in bestekken voor overheidsopdrachten om de aankoop van producten uit bezette gebieden te vermijden.
- 2 september 2024: goedkeuring van motie door de gemeenteraad die de onderhandelende partijen voor een nieuwe federale regering aanmoedigt stappen te zetten naar de erkenning van de onafhankelijkheid van Palestina en om, in samenspraak met de Europese partners, alle middelen in te zetten - inclusief mogelijke economische sancties - om de Israëlische regering af te laten zien van verdere oorlogsvoering in de Palestijnse gebieden.
- 2 september 2025: goedkeuring van motie door de gemeenteraad rond het nemen van concrete maatregelen betreffende de oorlog in Gaza. De gemeenteraad vraagt de federale en Vlaamse regering daarom ondubbelzinnig en resoluut stelling te nemen tegen deze mensenrechtenschendingen en de politieke druk op Israël op te voeren. Dit ging samen met een symbolische actie waarbij de gemeenteraad de Palestijnse staat erkent.
- September 2025: oproep aan alle entiteiten van Groep Gent om clausule rond boycot van producten die worden geleverd door Israëlische bedrijven die winst genereren uit de illegale bezetting van de Palestijnse gebieden op te nemen in overheidsopdrachten; evenals aanschrijven van entiteiten waar Stad Gent actor of aandeelhouder is om hen ook hiertoe aan te zetten.

Genk

- 21 november 2023: motie waarin de gemeenteraad oproept tot een onmiddellijk staakt-het-vuren.
- 18 juni 2024: goedkeuring van motie waarin de gemeenteraad onder meer:
 - de Belgische regering oproept om de Palestijnse staat te erkennen om een tweestatenoplossing mogelijk te maken.
 - pleit voor de uitwerking van een aankoopbeleid voor de stad Genk dat zich vrijwaart van elke mogelijke betrokkenheid bij de voortdurende Israëlische bezetting en economische uitbuiting van Palestijns en Syrisch land, arbeid en hulpbronnen.
- De stad stelt Palestijnse vlaggen ter beschikking in de uitleendienst, ondersteunt vredesmanifestaties en faciliteert locaties voor dialoog en informatie
- Alle Genkse acties vind je op: <https://www.genk.be/solidairmetpalestina>

Essen

- Creatie van een gemeentelijk noodfonds van € 5.000,00/jaar. In 2025 werd dit bedrag toegewezen aan Artzen Zonder Grenzen, actief in Gaza.
- Motie van de gemeenteraad, bezorgd aan 1e Minister De Wever, Minister-President Diependaele en EU-Commissievoorzitter von der Leyen
- Jaarlijks uithangen van de Vredesvlag op de Internationale Dag van de Vrede, incl. vredesboodschap op de gemeentelijke socials
- Ondersteuning van het initiatief "Hoopvrouwen"

Mesen

- 28 juli 2025: burgemeester Sandy Evrard lanceert een petitie met een oproep voor humanitaire hulp in conflictgebieden, o.a. Gaza. Deze petitie wordt begin september overhandigd aan de premier.

Assenede

- Extra digitale gemeenteraad gewijd aan Gaza.
- 11 augustus 2025: de gemeenteraad keurt een besluit goed waarin zij onder andere:
 - Een toelage van 2300€ noodhulp toekent aan UNICEF
 - Beslist dat alle gemeenteraadsleden afstand doen van hun zitpenning voor deze gemeenteraad
 - Zich engageert om via de gemeentelijke communicatiekanalen bewustzijn te creëren over deze humanitaire en politieke crisis
 - De Vlaamse en federale overheden oproept om alle mogelijke druk uit te oefenen in functie van een onmiddellijk staakt-het-vuren en het toelaten van humanitaire hulp.
 - De bovenlokale overheden vraagt om ondersteuning bij het voorkomen van samenwerking met bedrijven of andere partners die betrokken zijn bij schendingen van de mensenrechten en het internationaal recht in de bezette Palestijnse gebieden

Zemst

- 5 augustus 2025: motie waarin de gemeenteraad onder andere:
 - Oproept tot een onmiddellijk staakt-het-vuren, duurzame vrede en humanitaire steun voor Gaza.
 - De gemeenteraadsleden oproept om hun zitpenning of een ander bedrag persoonlijk te doneren aan Artsen Zonder Grenzen
 - De inwoners oproept om een schenking te doen aan humanitaire organisaties die actief zijn in Gaza
 - De federale regering om zich actief in te zetten voor diplomatieke initiatieven, vredesbevordering en humanitaire hulp in het conflictgebied.

3.2. Aankoopbeleid

Gent

- Neemt sinds maart 2024 in alle bestekken clausules op die bedrijven uitsluiten die actief zijn in of voordeel halen uit de illegale nederzettingen
- Gent ontwikkelde een intern stappenplan voor toepassing van deze clausules doorheen de hele aankoopprocedure
- De stad werkt momenteel samen met juridische experts om de clausules meer bindende slagkracht te geven.
- In concrete dossiers, zoals raamcontracten voor risicoproductgroepen, worden leveranciers aangesproken om waar nodig op zoek te gaan naar alternatieven

Genk

- De gemeenteraad keurde op 18 juni 2024 een motie goed die oproept tot een aankoopbeleid dat zich vrijwaart van betrokkenheid bij de bezetting.
- Er is een interne procedure uitgewerkt met aandacht voor risicoproductgroepen (o.a. landbouw, geneesmiddelen, cosmetica, wijn, IT). Leveranciers worden daarbij gescreend via onder meer de VN-databank en de website WhoProfits.
- In juli 2025 verstuurde de stad een brief aan alle apothekers met de vraag om geen TEVA-medicijnen meer te verstrekken, tenzij er geen alternatief beschikbaar is. TEVA is een farmaceutisch bedrijf dat actief is in de bezette gebieden. De stad reikte meteen ook alternatieve leveranciers aan.
- In september 2025 zal een aankoopbeleid uitgerold worden dat zich vrijwaart van Israëlische producten uit de Palestijnse bezette gebieden

Mechelen

- De gemeenteraad keurde in december 2023 en maart 2025 moties goed met de oproep om geen producten uit illegale nederzettingen te kopen.
- Het stadsbestuur onderzoekt verschillende pistes om Israëlische bedrijven die bijdragen aan de illegale nederzettingen te weren: uitbreiding van de bestaande ethische clausule rond mensenrechten, opmaak van een nieuwe clausule, en gebruik van NGO-lijsten in het kader van duurzaamheidscriteria. Dit proces heeft impact op de werking en de interne procedures en moet nog verder uitgewerkt worden.

- Mechelen benadrukt dat dit soort clauses idealiter bovenlokaal ontwikkeld wordt, om wildgroei aan verschillende formuleringen te vermijden en om de lasten voor de markt en de personeelsinzet bij lokale besturen te beperken.
- In augustus 2025 stuurde Mechelen4Palestine en de Mondiale Raad - dus niet het stadsbestuur zelf - een brief rond naar apothekers en artsen om geen producten van TEVA af te leveren of voor te schrijven.

Leuven

- De aankoopdienst onderzoekt lopende contracten met Israëlische bedrijven en onderzoekt hoe toekomstige contracten kunnen worden aangepast. Dit is een eerste stap naar concrete toepassing in het aankoopbeleid.

Mortsel

- Besliste in mei 2025 om het aankoopbeleid te onderzoeken met het oog op het vermijden van producten en diensten uit Israël en de bezette Palestijnse gebieden.

Referentiebronnen: lijsten met bedrijven actief in de illegale nederzettingen

- [VN-databank van bedrijven actief in de nederzettingen](#)
- [WhoProfits](#)
- [Don't buy into occupation](#)